

Terminološki kotiček

Mihelič, B., Humar, M., in Nikšič, M. (ur.) (2015): *Urbanistični terminološki slovar*. Ljubljana, Urbanistični inštitut Republike Slovenije in Založba ZRC SAZU.

promèt -éta m

1. premikanje oseb, vozil in prevoz blaga iz enega kraja v drugega

ang.: transport

2. gospodarska dejavnost, ki se ukvarja s prevozom oseb in blaga

ang.: *transport*

trájnostni promèt -ega -éta m

promet s prometnimi sredstvi, ki imajo manjši negativen vpliv na okolje, npr. hoja, kolesarjenje, javni potniški promet, odgovorna uporaba avtomobila, okolju prijazna vozila

ang.: *sustainable transport, sustainable transportation*

jávni pótنيški prevòz -ega -ega -ôza m

prevoz potnikov z javnimi vozili, ki poteka po vnaprej določenih relacijah, rednem voznem redu in za določeno ceno

S: javni promèt, javni pótنيški promèt

ang.: *public transport*

postája javnega pótنيškega prométa -e -- -- -- ž

označena prometna površina z objekti za sprejem in odpravo vozil javnega potniškega prevoza, ki ima perone, urejene za varno vstopanje in izstopanje potnikov, prostore za zadrževanje potnikov in voznega osebja, hrambo prtljage, tablo z voznimi redi, mesto za prodajo vozovnic, sanitarije in prometni urad, npr. avtobusna, železniška postaja

ang.: *public-transport station*

postajališče javnega pótنيškega prométa -a -- -- -- s

prometna površina za postanek vozil javnega potniškega prevoza, ki omogoča varno vstopanje in izstopanje potnikov, npr. avtobusno, železniško, tramvajsko postajališče

ang.: *public-transport stop*

železniški promèt -ega -éta m

promet po tirnicah z železniškimi vozili

ang.: *railway transport*

osébní promèt -ega -éta m

promet z osebnim vozilom, npr. s kolesom, z motorjem, avtomobilom

ang.: *private transport*

tovórni promèt -ega -éta m

prevoz blaga in živali, npr. cestni, železniški, letalski

ang.: *freight, cargo*

tovórna postája -e -e ž

železniška postaja, namenjena tovornemu železniškemu prometu

ang.: *goods station, freight station, goods depot*

zračni promèt -ega -éta m

promet, ki poteka po določenih zračnih prometnih koridorjih

ang.: *air transport*

prométno omréžje -ega -a s

omrežje kategoriziranih javnih cest in železnic

S: prométna mréža, transpórtno omréžje

ang.: *transport network*

céstno omréžje -ega -a s

omrežje, ki ga sestavljajo ceste na določenem območju

ang.: *road network*

železniško omréžje -ega -a s

sistem železniških prog na nekem območju

ang.: *railway network*

katáster gospodárske javne ínfrastruktúre -tra -- -- -- m

popis in grafični prikaz podatkov o omrežjih in objektih posamezne gospodarske javne infrastrukture, npr. vodovod, plinovod, toplovod, kanalizacija, cestno omrežje

S: komunalni katáster

ang.: *public-infrastructure cadastre*

prométno vozlišče -ega -a s

stičišče dveh ali več prometnih poti v prometnem omrežju

ang.: *transport node*

prométní koridór -ega -ja m

pas ozemlja, vodne površine ali ozračja, po katerem poteka promet, npr. cestni, letalski, vodni, železniški, in povezuje območje države ali več držav

ang.: *transportation corridor*

prométni modél -ega -a m

model, ki ponazarja dejansko stanje prometa na nekem območju, na podlagi katerega je mogoče napovedati bodoči razvoj prometa ali rešitev prometnega problema

ang.: *traffic model, transportation model*

célostno prométno načrtovánje -ega -ega -a s

strateško in ciljno prometno načrtovanje, ki temelji na rezultatih spremljanja, vrednotenja ukrepov, upoštevanja drugih področij načrtovanja in vključevanja javnosti, s katerim se spodbuja trajnostni promet, enakovredno obravnavajo vsi prevozni načini

ang.: *sustainable urban mobility planning*

célostna prométna strategija -e -e -e ž

dokument, ki določa postopke in načine celostnega prometnega načrtovanja, predvideva razvoj vseh vrst prometa za daljše obdobje, vsebuje načrt ukrepov za krajše obdobje in se redno posodablja, praviloma na pet let

ang.: *sustainable urban mobility plan*

državni stratéški prostórski načrt -ega -ega -ega -a m K: DSPN

po Zakonu o prostorskem načrtovanju, 2007 strateški prostorski akt države, s katerim se določijo cilji in izhodišča prostorskega razvoja države, usmeritve za načrtovanje prostorskih ureditev državnega in lokalnega pomena

PRIM.: državni prostórski načrt, državni prostórski ákt, strategija prostorskega razvôja Slovénijske, stratéški prostórski ákt

ang.: *national strategic spatial plan*

državni prostórski načrt -ega -ega -a m K: DPN

po Zakonu o prostorskem načrtovanju, 2007 izvedbeni prostorski akt države, s katerim se načrtujejo prostorske ureditve državnega pomena, določene v državnem strateškem prostorskem načrtu ali v predpisih, ki urejajo sanacijo posledic naravnih ali drugih nesreč

PRIM.: državni lokacijski načrt, državni prostórski ákt, državni stratéški prostórski načrt

ang.: *national spatial plan*

državni lokacijski načrt -ega -ega -a m K: DLN

po Zakonu o urejanju prostora, 2003, do 2007 izvedbeni prostorski akt, s katerim se podrobneje načrtujejo prostorske ureditve državnega pomena, določijo lokacijski pogoji za pripravo projektov za pridobitev gradbenega dovoljenja in potrebni prostorski ukrepi

PRIM.: državni prostórski načrt

ang.: *national detailed plan*

pámetno mésto -ega -a s

mesto, v katerem se za izboljšanje in dvig kvalitete življenja uporabljajo visoke tehnologije

ang.: *smart city*

trájnostno mésto -ega -a s

mesto, ki zmanjšuje porabo naravnih virov in količino odpadkov, se prilagaja zmogljivosti lokalnih, regionalnih in globalnih ekosistemov in povečuje primernost za prebivanje

ang.: *sustainable city*

stírnjeno mésto -ega -a s

mesto, za katero so značilne visoka gostota poseljenosti, zazidanosti in prostorske ureditve z mešano rabo zemljišč, ki omogočajo dostop do lokalnih delovnih mest in storitev s trajnostnimi načini mobilnosti

S: kompaktno mésto

ang.: *compact city*

kultúrna dédiščina -e -e ž

po Zakonu o varstvu kulturne dediščine, 2008 viri in dokazi človekove ustvarjalnosti, dobrine, podedovane iz preteklosti, ki se odlikujejo po izjemni zgodovinski, kulturni in umetniški vrednosti, npr. nepremična, premična in živa dediščina

ang.: *cultural heritage*

prenová kultúrne dédiščine -e -- -- ž

različni posegi v kulturno dediščino, s katerimi se zagotavljajo njeno ohranjanje, oživljanje in ponovna uporaba

ang.: *regeneration of cultural heritage, renewal of cultural heritage*

odpírti próstor -ega prostóra m

nezazidan prostor ali zelena površina v naseljih ali zunaj njih

S: odpírta površina

PRIM.: kultúrna krajína, méstna krajína, narávna krajína

ang.: *open space*

mobílnost -i ž

premikanje ljudi ali blaga iz kraja v kraj, odvisno od razpoložljivih prevoznih načinov

ang.: *mobility*

trájnostna mobílnost -e -i ž

mobiliteta, ki je v skladu z načeli trajnostnega razvoja in manj negativno vpliva na okolje in družbo

ang.: *sustainable mobility*

dostópnost -i ž

1. dosegljivost neke lokacije, merjena v dolžinskih ali časovnih enotah, npr. postaj javnega prometa, šol, zdravstvenih ustanov
ang.: *accessibility*

2. dosegljivost neke lokacije glede na prometno sredstvo, npr. z javnim prevozom
ang.: *accessibility*

3. prilagojenost prostora različnim uporabnikom, npr. otrokom, starejšim, funkcionalno oviranim osebam
ang.: *accessibility*

4. dosegljivost različnih dejavnosti in storitev, npr. izobraževanja, dela, stanovanj, informacij, interneta
ang.: *accessibility*

hodljivost -i ž

značilnost prostora, ki je primeren in privlačen za hojo
ang.: *walkability*

mesto kratkih poti^[1] -a -- -- s

mesto, v katerem je mogoče peš ali s kolesom v kratkem času dostopati do vseh osnovnih funkcij oziroma dejavnosti

PRIM: 15-minutno mesto, hoji prijazno mesto

ang.: *city of short distances*

urbani razvoj, povezan z javnim prevozom^[1] -ega -a -ega -- -- m

vrsta urbanega razvoja, ki zgošča programe, kot so stanovanja, delovna mesta, oskrba in priložne dejavnosti, v zaledje postajališč javnega prevoza, ki je dostopno peš

ang. *Transit Oriented Development (TOD)*

hoji prijazno mesto^[2] -i -ega -a s

mesto, ki si prizadeva za zdravje prebivalcev in okolja tako, da s celostnim in vključujočim načrtovanjem in urejanjem prostora in prometa ustvarja ugodne pogoje za hojo ter zdravo in kakovostno bivalno okolje za vse

PRIM: 15-minutno mesto, mesto kratkih poti

S: hodljivo mesto

ang.: *walkable city*

mobilnostna revščina^[3] -e -e ž

stanje, za katero je značilno, da si posameznik ali gospodinjstvo ne more privoščiti prevoza, potrebnega za zadovoljitev osnovnih socialno-ekonomskih potreb

ang.: *mobility poverty, transport poverty*

Opombe

^[1] Definicija je povzeta po članku Mladenovič, L., in Plevnik, A., objavljenem v tej številki revije.

^[2] Definicija je povzeta po članku Simoneti, M., idr., objavljenem v tej številki revije.

^[3] Definicija je povzeta po člankih Benčina, M., idr. ter Koblar, S., idr., objavljenih v tej številki revije.